

ROMAN SZENC SIN

„Élni-élni...”

Még nem is olyan régen a „Novokuznyeckaja” metróállomás környékén garmadával voltak olyan olcsó kávézók és bisztrók, ahol anélkül ihattunk és haraphattunk valamit, hogy attól kellett volna tartanunk, ezzel végképp romba döntjük saját magunk és családunk anyagi helyzetét. Mára aztán ebből a bőségből csupán az „Újult erő” talponálló maradt meg, amelyet igazából elsőként kellett volna bezárni.

A szűk, fullasztó levegőjű pincehelyiségben van néhány ragacsos asztal, s egy éppolyan ragacsos bárpult, a fal mentén acél sörshordók, a menü szegényes: kissé száraz szendvicsek, műhúsos derelye, garnéla, ami valamiért mindig savanyú... Különb en a talponállókban nem is kellene különleges ételeket tartani. A talponállók azért vannak, hogy beugorjunk, mielőbb felhajtunk egy decit, és már siessünk is a dolgunkra, ám a látogatók többsége valójában hosszabb időre tér be ide, órákat, de néha napokat is eltengődnek a magas asztalok mellett, fanyalognak, isszák azt az undorító vodkát, és ugyanolyan undorító harapnivalót küldenek le utána...

A múlt tavasszal valamiért épp az „Újult erő” lett az a hely, ahol naponta elidőztem. Leggyakrabban Vologya barátommal. Egyikünknek sem ment valami jól a családi élet (bár volt feleségünk, meg gyerekeink, de ők igazából valami külön kategória, majdhogynem ellenségek voltak). A munkahelyen még az ősszel, emiatt a világválság miatt, bizonytalan helyzet alakult ki (noha alkalmazásban állsz, sőt, fizetést is kapsz, jóllehet, körülbelül harmadannyit a szokásosnál, viszont ezért egyáltalán nem is kell bejárnod, a főnökség meg csak örül, ha nem mégy be)... Valahogy minden olyan lehangoló volt a múlt tavasszal, mi meg Vologyával a „Novokuznyeckajánál” találkoztunk reggelente munka előtt, és lementünk az „Újult erő”-be.

Nem akadt semmi különös beszédtemánk: Vologyával vagy húsz éve ismertük egymást, együtt jártunk főiskolára, ugyanazon a területen dolgoztunk. Gyakran futottunk össze, hol a sikereinkkel dicsekedtünk, hol pedig a nehézségekre panaszkodtunk. Most pedig, már nem túl fiatalon (így negyven felé), a szakadék szélére jutottunk – mi lesz, ha beleesünk a létszámcsökkentésbe? Merre tovább? Rengetegen voltak olyanok, mint mi, akikre a 90-es, majd a kétezres években csaknem mindvégig nagy szükség volt, mindannyiunkat alkalmaztak, majd hirtelen feleslegessé váltunk. Csak találgatni tudtuk, hogy átmenetileg váltunk feleslegessé, vagy... Nem, a szakma természetesen csak ideiglenesen vált ilyenné, na de konkrétan mi, a harmincnégy éves, megfáradt, már nem éppen kreatív Roman és Vlagyimir...?

– Tegnap este böngésztem a neten – közölte fanyar iróniával Vologya. – Pétervárról egy egész csapat hozzánk hasonló reklámügynök állt be farmernek. Képzeld, valami üzletembertől ingyen kaptak használaton kívüli földet. Mondván, építsetek, vesseetek, tenyészettek disznót...

Ásítottam egyet, de nem álmoságból, hanem idegességemben:

- Na és?
- Nincs és. Építkezni kezdtek. Terveik vannak.
- Inkább utcaseprőnek megyek, mint parasztnak...

– Ugyan ki vesz fel téged utcaseprőnek? Az egész egy tadzsik vagy milyen maffiához tartozik... Az öröket meg a zsaruk tartják kézben. Régebben elmehettél utcaseprőnek vagy őrnék, de most – a franc tudja, mi van ott. – Vlagyimir megemelte a műanyag vodkás poharat, meglötykölte, majd visszatette az asztalra. – Most még rakodómunkásnak sem mehetsz el. Nincs számunkra hely...

– Akkor felkötöm magam. Már régóta elegendő van az egészből.

Vlagyimir merőn rám nézett; szokásával ellentétben nem ironikusan, hanem komolyan válaszolt:

– Annál már, hogy felakasztoz magad, jobb, ha mérget veszel be. Hallottál a Nootropilról? Állítólag hat tableta, és kész. Még szenvedni sem marad időd. Szívbenulás.

– Na igen – bólogattam, – a mérgezés sem rossz... Bár mostanság az a divat, hogy a vonat elé ugranak. Németországban, a napokban ugrott valami volt milliárdos a vonat elé. Amerikában is rengeteg ilyen eset van.

– Nem is tudom – fintorodott el Vologya. – A vonat elé, ez valahogy olyan... Valószínűleg egyszerűen lusta volt felkészülni a dologra, meg aztán azokat a cafatokat másoknak kell... Én mégis inkább a mérget választanám... Na, igyunk egy kortyintást...

Általában ilyenekről beszélgettünk az „Újult erő” talponállóban. Hogy hogyan éljünk Moszkvában, mihez kezdjünk, ha elbocsátanak, hogyan tartsuk el magunkat, azt elképzelni sem tudtuk. Néha én, néha Vologya beszereztük az „Állásajánlatok” című újságot, és lapozgattuk, olvastuk a hirdetéseket, végül pedig minduntalan arra a következtetésre jutottunk, hogy ezek az álláshirdetések nem nekünk szólnak. Mindenki szakembert keres (a cégvezetőtől a vízvezeték-szerelőig), gyakorlati tapasztalattal, lehetőleg harmincöt év alatt...

Az öngyilkosságról félrészegen odavetett, majdhogynem vicces szavak lassanként meglehetősen valós tervvé váltak, mi pedig lelkesen védelmeztük saját módszerünk előnyeit. Úgy tűnt, hogy tényleg ez az egyetlen kiút, és ráadásul elkerülhetetlen is: lenyelni hat tablettát a Nootropilból, vagy belőgni valahová a Loszinoosztrovszkij park mélyére, felkötni a hurkot egy megbízható ágra (én már a nyakkendőmön megtanultam megkötni ezt a speciális csomót), és beledugni a fejünket. Pár másodperc vergődés, de utána – jön a boldog üresség.

„Szuicii-id, – ugrott be a dal, – legyen könnyű-ű!”

És ez az egész tökölés a feleséggel, a gyerekekkel. A feleségeknek már csak a fizetésünkre van szüksége, ami soha nem elég nekik (hol ez kell, hol meg az, és mintha az egész kizárólag a gyerekekre menne), a gyerekek meg... Olyan ötéves korukig, bár sírnak, nyafognak, de tényleg szeretnivaló csöppségek és drága lelkek, jó őket megszorítani, megpusztilgatni, órákig lehet bennük gyönyörködni. Most azonban, így hét-tizenkét évesen – valahogy olyan idegenek. És ez az idegenség, minden jel szerint, egyre csak erősödik.

A szüleimet sajnálnám, ha valamit tennék magammal. Másrészt viszont, amikor olyan tizennégy éves lehettem, ők meg a szokásos módon, és valahogy különösen agresszívan rám támadtak a szemrehányásaikkal, miszerint semmit nem csinálok otthon, rosszul tanulok, foghegyről beszélek velük, azt válaszoltam: „Én meg nem kértem, hogy a világra hozzatok. Miért születtem meg? Nem kértem.” Azon nyomban elhallgattak, és attól fogva többé nem tettek nekem szemrehányást, ha pedig valamit akartak tőlem, úgy viselkedtek, mintha szívességet kértek volna. De azokat a kissé gyerekes mondatokat most is kész voltam megismételni nekik: „Nem kértem”... De tényleg, miért hoztak a világra? Hogy szenvedjek?

Úgy általában minden balul ütött ki – és ez különösen tisztán, élesen tudatosult bennem a füledt, koszos talponállóban. Gurult, csak gurult előre az élet, valahogy észrevétlenül és szinte magától, mint a kő a lejtős hegyoldalon, most pedig elakadt. Meglökni pedig nincs erőm. De hát lényegében minek is meglökni, hová? Az öregség, a tehetetlenség, az agylágyulás felé, a nyugdíj felé, amiből szarra se futja...

Nem, valószínűleg mégiscsak most jobb eltávozni. Na és aztán? Nincs ebben semmi rendkívüli. A világon napjában több tucat ember vet véget önkezelésével az életének. Havonta ezrek, évente tíz-, de az is lehet, hogy százezrek. Tehát ez valóban kiút, és a természet egy ilyen funkciót plántált belénk. Voltaképpen már senkinek sem tartozom semmivel...

– Hát én sem – helyeselt Vlagyimir, aki az egyetemi éveit óta megkopaszodott és elpuhult –, én sem tartozom senkinek semmivel. Egyék csak meg, amit főztek, én nem vagyok rá hajlandó. Nem vagyok állat, hogy a létezésemért küzdjek. És semmi nem tud érdekelni. Valaha azt hittem, a szex a lényeg. Ez nyilván így is van, pontosabban így kellene lennie. De valahogy ez is olyan lanyhává vált, és utána az az érzés fog el, hogy inkább ne is lett volna.

– A feleségeddel való szexre gondolsz?

– Hát igen.

– Nálunk ugyanez a helyzet... Ilyenkor a szerető a megoldás.

Vologya felsóhajtott:

– A szeretőhöz pénz kell. És ami a legfőbb – energia. Mi meg – reggel munkába, este munkából. Mondjuk, idő az most volna, de pénz... Na és egyáltalán mi értelme?... Nem, veszek egy Nootropil és megyek a francba.

– Én meg a kötéllel a Loszinoosztrovszkij parkba.

– Hát igen, Romka... Na, egy húzásra.

Az „Újult erő” látogatóit nem vettük különösebben szemügyre, igaz, a szűk kis helyiségben bárki akarva-akaratlanul is a látóterünkbe került. De ugyan ki is lehetett ott érdekes... Talán azok a hallgatag, az alkoholtól elkínzott hajléktalanfélék, akik lassan, szinte erőltetve nyomták magukba az olcsó vodkát; ők még társaságban is alig beszéltek valamit, úgy ittak, mintha valamilyen undorító, de szükséges gyógyszert vennének be, vártak úgy tizenöt percet, majd a következő féldeci reményében odaballagtak a pulthoz... Egész jó megjelenésű fickók ugrottak be és hajtották fel gyorsan a vodkát – közönséges alkoholisták voltak... A talponállóba időnként zenész srácok jöttek be, gitárral a hónuk alatt, harsány szóváltás közben vettek egy vodkát, vagy egy sört, valami harapnivalót, leültek a sarokban és lármázni, röhögcsélni kezdtek, meg egymást lökdösní; nagyon bosszantó volt az életszeretetük... Előfordult, hogy a lépcsőn helyes, egészen fiatal lányok jelentek meg, ám mihelyt felfogták, hová kerültek, felkiáltottak: „Fúj!” – és kirohantak.

Néha láttunk ott hozzánk hasonlóakat – jól öltözött, fiatalabb férfiakat. Halkan, de hevesen magyaráztak egymásnak valamit, győzködték egymást valamiről. Mindebből arra lehetett következtetni, hogy ugyanazokkal a problémákkal küzdöttek, mint mi, és próbáltak valami kiutat találni. Jó lett volna odamenni hozzájuk és mindent elmagyarázni nekik. Meggyőzni őket, hogy nincs kiút – csak a kötél és a Nootropil...

Egyszer egy magas, két méter körüli férfire lettünk figyelmesek. Nehézkesen mozgott, fekete ruhát viselt, a hőség dacára bőrdzseki volt rajta, és a haja a válla alá ért, noha ez egyáltalán nem állt jól neki. Valahogy olyan esetlen volt, mint Ozzy Osbourne mostanában. És különösen furcsán mozgott – merev lábakkal, csoszogva, de nem öregesen, hanem pont úgy, mint

a robot a „Vendégek a jövőből” című filmben. És a fejét nem mozdítva, egész felsőtestével fordult oldalra.

Vlagyimirrel már akkor ránéztünk, amikor még csak pár lépést tett lefelé a terembe vezető rövid, de meredek lépcsőn, azután pedig akarva-akaratlanul is figyeltük őt, a beszélgetéstől elkalandozva.

A férfi odacsoszogott a bárhoz, rendelt egy pohárka vodkát és két kolbászos szendvicset. Átlagos hangja volt – lágy, tipikus moszkvai tenor –, és ettől megnyugodtam: az első pillanatban, amikor megláttam – már elég rendesen be voltam állítva –, eldöntöttem, hogy ez a valaki onnan jött, ahová mi Vologyával egyre csak igyekszünk, de sehogyan sem tudunk elindulni. Elege lett abból, hogy csak hallgasson bennünket, ezért eljött segíteni. Elfogott a félelem.

De a hangja eltörölte ezt a szorongást, s tovább fejtegettem Vologyának a nézeteimet:

– Tudod, az utóbbi időben sokat olvasok. Mi mást is tehetnék... Úgy tűnik, az egész irodalom, filozófia, általában a kultúra egyetlen dolgot bizonyít: az élet szenvedések láncolata. Az egyik szenvedés váltja a másikat, és így tovább, vég nélkül, míg az ember teljesen megsemmisül. És végül már alig várja, mikor jön el érte a megváltó halál. Érted? Minden kibírhatatlanná válik, már semmi sem jó igazán. Nem?

– Hát, igen – bólintott Vlagyimir. – És?

– Mi az, hogy és?! És mi a szenvedések értelme? Az értelme, he?

– Nyilván semmi.

– Hát én is épp erről beszélek. Azért, hogy ne veszítsd el a reményt, hogy legyen erőd élni, kitalálják a túlvilágot, a mennyországot, és egyéb marhaságot, valójában pedig...

– Igazad van. – Vlagyimir felém nyújtotta a poharát, hogy koccintsunk. – Isten-Isten!

Megittuk a langyos, keserű vodkát. Hangosan kifújtam a levegőt, megráztam a fejem, és körbepillantottam az „Újult erő” helyiségében. „Ez hát a sírunk”. Hangosan pedig ezt mondtam:

– Végeredményben, Vov, teljesítettük küldetésünket: szolgáltunk a seregben, két állampolgárt nemzettünk Oroszországnak, és akárhogyan is, de gondoskodtunk róluk... Te ki tudtad fizetni a lakáshitelt? – Vologya bólintott. – Én is... Összességében igazoltuk az ittlétünket. A többi meg... Nem akarok többet szenvedni, nem akarok futkosni és keresgélni... Maholnap kitesznek az ügynökségről, akkor hova jelentkeznek?

– Hát, sehova. Marad a farm.

– Oda – soha! Akkor inkább a kötél. A Loszinoosztrovszkij parkban, a legközelebbi ágon...

Beszélgetéseink egy témánál ragadtak le. Hetente háromszor-négyszer találkoztunk (szinte minden munkanapon) és ugyanarról beszéltünk. De ezt – bármi furcsa is –, meg nem untuk.

– Elfáradtam. Nem élem túl, ha kiraknak az utcára – hajtogatta siránkozva Vlagyimir.

– Na és én? Én sem... Hová menjek? – válaszoltam. Őt évig tanultam a reklámszakmát, tizenöt évet végigdolgoztam, méghozzá jól. Meg voltak velem elégedve. És aztán? Egyetlen út létezik – az ág felé vezető. Szuicii-id – kezdtem el halkán mormogva énekelni –, legyen könnyű-ű!

– Hát vegyünk be gyógyszert – kezdte el ikszedszer a vitát Vologya. – Hat tableta az egész. És kész. De hogy felakaszd magad... Bevizelsz, kéken lóg a nyelved. Ráadásul egy csomó minden az eszedbe jut, amíg fuldokolsz. A minap megnéztem a neten a túlélők vallomását. Iszonyú. Minek az neked?

– Én viszont pont azt akarom, hogy iszonyú legyen – makacskodtam. – Végig akarom gondolni. Még soha az életben semmit sem gondoltam komolyan végig. Csak úgy éltem. Befejeztem az iskolát, továbbtanultam. Majdhogynem véletlenül. Valahol azt olvastam, hogy a reklámszakmáé a jövő – és döntöttem. Aztán gépiesen tovább, ahogy ez már lenni szokott. Gondolkodás nélkül nősültem meg. Aranyos lány volt, nem szegény, nem egy hisztérika és... Akkor még nem volt hisztérika... Dolgoztam. Szerintem jól dolgoztam, de nem gondolkodtam. Nem gondolkodtam komolyan.

– A gondolkodás káros. – cáfolt rám Vologya.

– Öt másodperc a sötétségig – ez az igazi... Nem, azt nem tudom, te mit akarsz, de én felkötöm magam. Bizisten. Aztán kapják be: amint hivatalosan elbocsátanak az ügynökségtől, fogok egy kötelet, és megyek a Loszinoosztrovszkijba...

– Én meg lenyelem a bogvókat. Még ma veszek is egy dobozzal!

És megemeltük a műanyag poharakat, hogy az ígéreteinket vodkával nyomatékosítsuk.

– A tajgára kellene benneteket küldeni egy öngyújtóval meg egy zsebkéssel – hallatszott a szomszéd asztal felől.

Odafordultunk. Ezt az a bizonyos csoszogós férfi mondta. Nem ingerülten és rosszindulatúan, hanem valahogy olyan megvetően. Vlagyimirral nem is tudtuk rögtön, mit feleljünk neki, noha általában gyorsan reagáltunk a pofátlanságra.

A férfi pedig a megkérdezésünk nélkül átrakta az asztalunkra a poharát és a papírtányért a szendviccsel. Majd hozzátette, mintegy magyarázatul arra, miért avatkozott bele a beszélgetésünkbe:

– Régebben én is ilyen voltam. Mindenféle életgyűlölőt olvastam... Schopenhauert, Leonnyid Andrejevet. Én is az öngyilkosságról ábrándoztam. Igaz, nekem jóval nyomósabb okom volt rá: a totális életundor. Nem ugyanaz, mint nektek: egy kis munkahelyi feszültség, és már kivagytok. Nincs igazam?

– Ide hallgasson – válaszolt Vlagyimir –, magát senki nem kérdezte. A barátommal beszélgetünk, ez magánügy...

A férfi felemelte a kezét:

– Egy pillanat. Ha megengeditek, röviden elmesélek valamit, ti pedig meghallgattok. Tíz perc igazán nem sok, és még az is lehet, hogy a hasznotokra válik. Hozok vodkát, ha kértek.

– Nekünk is futja rá. – Ezzel odaléptem a bárpulthoz, vettem húsz dekát az „Újult erő” legdrágább harapnivalójából – két adag rántott csirkemellet hatvanhat rubelért...

– Igor vagyok – mondta a férfi, amikor koccintottunk. Vologyával mi is bemutatkoztunk, igaz, kelleetlenül.

Lehúztuk a vodkát, enni kezdtünk.

– Rövid leszek – kezdett hozzá Igor. – Csak meghallottam, miről beszéltek, és képtelen voltam hallgatni. Lehet, hogy tényleg hasznotokra válik... Ötvenkét éves vagyok, építész a végzettségem, igaz, soha semmit nem terveztem, de hát nem is akartam. Szóval, a szüleim tanácsára továbbtanultam, aztán elegendő lett a tanulásból. Általában mindent kedvetlenül csináltam. Fiatalkorom óta nem volt kedvem az élethez.

– Világos – mosolyodott el Vlagyimir.

– Nem, nem olyan egyszerű ez... Ahhoz, hogy bármit is akarjunk, valami okának lennie kell, nekem meg... – a férfi elfintorodott. – Ennek a házi könyvtárunk volt az oka. Az a sok régi könyv. Nietzsche, Freud, Schopenhauer, Céline... Éppen fiatalkoromban adták ki Sartre-t. És

ezek a könyvek mind egyértelműen azt állították, hogy nem érdemes élni... Igen, és ott volt még Jeszenyin, és persze Andrejev – vagy hússzor elolvastam őket... Értelmiségi család voltunk, a szüleim pedig úgy vélték, azért vagyok ilyen, mert olyan nagy az eszem. De mi az ész? Az észnek akkor van értelme, ha valami következik is belőle, a megvalósítás. De mi értelme van annak, hogy napokig képes voltam lelkesen... Nem, ez nem lelkesedés volt, valami más... napokig csak Nietzschét olvastam. Szinte az összes Jeszenyint kívülről tudtam, Andrejevtől pedig egész elbeszéléseket... Hát, igen...

A férfi láthatólag megérezte, hogy egyre inkább nehezünkre esik tovább hallgatni, és hirtelen észbe kapott:

– Egy szó, mint száz, a volt katonatársaim egyszer elvittek magukkal az Urálba. Akkoriban mindannyian túráztak, hajótúráztak, hegyet másztak... Rábeszéltek. Moszkvából indulva napokig vonatoztunk, majd két nap gyaloglás, tábornútnél éjszakázás, horgászás... Nyilván segíteni akartak – látták, hogy egy húszéves ember ilyen állapotban van, és nem talál ki belőle, ezért magukkal vitték túrázni. A hajótúrázást határozottan elutasítottam, a folyó mentén gyalogoltam lefelé. Be kellett várniuk... Útközben aztán eltévedtem, méghozzá annyira, hogy... – Igor egy kézmozdulattal jelezte, hogy igyunk; ittunk. – Volt egy hátizsákom, benne ruhák, ráfűzve egy edény, a zsebemben benzines öngyújtó, cigaretta, bicska... És tizenhét napig bolyongtam a tajgán. Ez a tizenhét nap elegendő volt arra, hogy megszeressem az életet.

Vlagyimir megint elmosolyodott; az elbeszélő megértően csóválta a fejét.

– Tudom, ez nevetségesen hangzik, de valójában... Tessék, nézzétek meg –, esetlenül hátat fordított nekünk, felemelte a haját, és a nyakán hatalmas, égésnyomra hasonlító hegeket vetünk észre. – Ezt én magam tettem. Ugyanilyen van a lábamon, a derekamon...

– Ugyan miért? – kérdeztem.

Igor leengedte a haját, visszafordult.

– Darabokat vágtam le magamról, hogy ehessek. Megfőztem az edényben. Erőlevest ittam.

Valami felkavarodott bennem; elfintorodtam, visszatartva a hányingert.

– Levágtam a darabokat, a sebet bekötöttem... Hál' istennek, artériát nem értem...

– Ugyan ne szédíts már! – kiáltott fel hirtelen Vlagyimir, mint aki csak most kapcsolt. – És a fertőzés... Na meg hogy tehetted ezt te magad? Meg a fájdalomtól kapott sokk... Mi az, hogy egyáltalán nem volt mit enni? Hisz ott az erdő, a gombák, a bogyók...

– Ugyan miféle gombák lettek volna ott júniusban... Júniusban mentünk.

– Hát akkor csapdát lehetett volna állítani a nyulaknak, meg halat fogni. És egyáltalán...

Vlagyimir kezdte magát felhúzni, de e mögött az ingerültség mögött ijedség érződött.

– Az ember negyven napig bírja élelem nélkül. Ezt bebizonyították! Egyébként meg nemrég olvastam a neten, hogy egy fickó százvalahány napig bírta...

– Jó – vágott közbe higgadtan a férfi –, akkor próbáld ki, hogy nem eszel tizenhét napig... Rendben, fiúk, semmit nem akarok nektek bebizonyítani. Csapda, fenyőtobozból készült horg – mindez csak a könyvekben létezik. Ehhez nem értettem és nem is értek. Pusztán az életért küzdöttem. Amikor kényelmes lakásban laktam, nem volt rá szükségem, csak akkor, amikor ilyen helyzetbe kerültem... Még én magam is meglepődtem rajta, de nagyon akartam élni. Mentem és azt suttoztam: „Élni, élni...” Darabokat vágtam le magamból, csak hogy életben maradjak. – Igor nem kínált minket, egyedül itta ki a poharat, és ette meg a maradék szendvicset. – És tessék – élek.

Hallgattunk. Ez valahogy megrázott minket. Leginkább a váratlanságával... Hosszasan kerestem a szavakat, és amikor aztán végül sikerült megszólalnom, ezt kérdeztem:

– Na és, most tetszik az élet? Ilyen... hmmm... ilyen állapotban?

– Tetszik – válaszolta a férfi késelem nélkül, meggyőződéssel, sőt, derűsen. – Nagy nőcsábász lett belőlem, a nők meg, egyébként, hajlandóak, ennek ellenére – tapintotta meg a nyakát. – Még a szovjet időkben saját vállalkozásba kezdtem – nagyon jó minőségű sportcipőket varrtunk, néhány sportoló hordta is. Most hi-fi berendezésekkel kereskedek. Nincs okom panaszra.

– És ilyen csehókba jársz? – hümmögött Vologya.

A férfi körülnézett:

– Hát igen, ez tényleg nem a legjobb hely, de néha lejövök. Nem vagyok finnyás. Meg hát itt lakom a közelben, a Tretyakovval szemben.

Tovább hallgattunk. Kínos lett volna Igort tajgai bolyongásának részleteiről faggatni – hiszen nem kamaszok vagyunk, akik kalandos történetekre vannak kiéhezve. Ő meg nem is akart tovább mesélni. Álldogált egy darabig, majd elköszönt:

– Akkor, viszlát. Elnézést a zavarásért. Csak képtelen vagyok higgadtan reagálni, amikor valaki arról beszél, hogy öngyilkos akar lenni. Hát ezért avatkoztam közbe.

Kissé meghajolt, az üres poharat és papírtányért beledobta a szemetesbe, és a kijáratához csoszogott.

Távozása után mintegy tíz perccel Vlagyimir hirtelen kikelt magából:

– Hisz mások meg végeznek magukkal. Én is képes vagyok rá. A francba ezzel az egésszel!

– Szerintem – mondtam –, egyszerűen csak hülyített minket. Hogy lehet eltévedni, ha a folyó mentén mégy? Ez valami ZIL-es rokkant lehet, aki elhatározta, hogy segít visszahozni az életszeretünket.

– A francba az életszeretetével! Megveszem az altatót, a fenébe, és lenyelem.

... Már fél év telt el ez óta a találkozás óta, és mi még mindig élünk. Egyébként végül okot sem találtunk az öngyilkosságra. A tavaszi sokk után, mely a gazdasági világválsággal volt összefüggésben, a cégek lenyugodtak, és a reklámügynökségek új megrendeléseket kaptak. Nem túl sokat, de valamennyit azért mégis. Én is, Vlagyimir is dolgozunk. A fizetés nem valami sok, a válság előttivel össze sem lehet hasonlítani, de azért elmegy. A család legszükségesebb kiadásait fedezi.

Az „Újult erőben” való találkozásaink abbamaradtak. Néha felhívjuk egymást, és megkérdezzük: „Hogy vagy?” – a válasz pedig ez: „Semmi különös, megvagyok. Élek.”